

Факультет філології, психології та іноземних мов
Кафедра української мови, теорії та історії української і світової літератури

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Мовний практикум (професійна державна мова)»

Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити ЄКТС
Період викладання	1 рік навчання, 1 семестр
Рівень вищої освіти	Перший
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма	Міжнародне право
Викладач(і)	Антонюк Олена Вікторівна, канд. філол. наук, доцент
Профайл викладача(ів)	https://phil.donnu.edu.ua/antonyuk-olena-viktorivna-2/
Доступ до матеріалів курсу: Портал юридичного факультету	
Контактна інформація	antoniuk@donnu.edu.ua

Анотація

Силабус навчальної дисципліни «Мовний практикум (професійна державна мова)» укладений відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» спеціальності 293 Міжнародне право, СО «Бакалавр».

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи теоретичних знань з дисципліни, забезпечення комунікативної компетентності в діловій і науковій сферах і вироблення практичних навичок оптимальної мовної поведінки відповідно до комунікативних завдань.

Навчальна дисципліна формує міждисциплінарні взаємозв'язки з іншими дисциплінами, які входять до освітнього компоненту «Мовний практикум», а саме: «Базова англійська мова для юристів»; «Англійська мова професійного спрямування».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти відповідних компетентностей та програмних результатів навчання, а саме:

Загальних компетентностей (ЗК):

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-10. Здатність до самостійного та подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-4. Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

ПРН-6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН-7. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань національного і міжнародного права.

ПРН-9. Вміти орієнтуватися в юридичній, науковій та довідковій літературі, збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг різномірної інформації щодо міжнародних відносин, вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

Структура навчальної дисципліни передбачає два змістові модулі («Законодавчі та нормативно-стильові ознаки професійного спілкування» й «Прикладні аспекти професійного спілкування»), на вивчення яких відведено 42 аудиторні години та 48 години самостійної роботи. Під час аудиторних занять (28 години лекційних і 14 годин практичних) засвоюється теоретичний матеріал з актуальних аспектів професійної комунікації, а також удосконалюються практичні навички добору й застосування мовних засобів у конкретних ситуаціях офіційного спілкування.

Під час самостійної роботи (регламентується «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса») здобувачі вищої освіти засвоюють у повному обсязі матеріал курсу, формуючи при цьому здатність бути активним учасником освітнього процесу, вміння самостійно (без безпосередньої участі викладача) опановувати теоретичні й практичні знання з використанням сучасних технологій.

Організація та оцінювання навчання визначені «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Форми поточних і підсумкових контролів – усна і письмова. Види контролів – індивідуальне або групове опитування; конспектування; індивідуальні або групові презентації; аналіз мовних явищ (текстовий матеріал, відео- аудіоматеріал); тести; підготовка есе; модульна контрольна робота.

Протягом семестру у здобувачів вищої освіти є можливість отримати 100 балів, а саме: за організаційно-навчальну роботу в аудиторії (**35 балів**); виконання самостійної роботи (**20 балів**); індивідуальну роботу (**30 балів**); модульну контрольну роботу (**15 балів**).

Календарний план					
Тиждень/ дата/ години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання, години	Термін виконан ня (дата і час)	Мах кількість балів
1-й тиждень, 2 години	Державна мова – мова професійного спілкування	Лекція	Завдання до теми 1 <i>Обговорення питань:</i> Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.	1-й тиждень	

2-й тиждень, 4 години	Основи культури української мови професійного спілкування.	Лекція, практичне	Завдання до теми 2 <i>Обговорення питань:</i> Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Комунікативні ознаки культури мови. Комунікативна професіограма фахівця. Словники в професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Юридична термінологія. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Українські електронні термінологічні словники.	2-й тиждень	5
3-й тиждень, 2 години	Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет.	Лекція	Завдання до теми 3 <i>Обговорення питань:</i> Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул. <u>Самостійна робота №1.</u> Есе на тему: «Ділове спілкування у професійній діяльності юриста»	3-й тиждень	10
4-й тиждень, 4 години	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	Лекція, практичне	Завдання до теми 4 <i>Обговорення питань:</i> Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.	4-й тиждень	

			Аналіз стандартних етикетних ситуацій у комунікативній практиці юриста. Мовно-стилістичний аналіз фахових текстів; аналіз юридичних термінів у фахових наукових текстах. <u>Самостійна робота №2. Опрацювання мовних норм на прикладі фахових текстів (юридичної тематики).</u>		5 10
5-й тиждень, 2 години	Спілкування як інструмент професійної діяльності	Лекція	Завдання до теми 5 <i>Обговорення питань:</i> Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми професійного спілкування. Основні закони спілкування. Стратегії спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.	5-й тиждень	
6-й тиждень, 4 години	Риторика і мистецтво презентації	Лекція, практичне	Завдання до теми 6 <i>Обговорення питань:</i> Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконання. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Види публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати.	6-й тиждень	5

7-й тиждень, 2 години	Культура усного фахового спілкування	Лекція	Завдання до теми 7 <i>Обговорення питань:</i> Особливості усного спілкування. Способи впливу на людей під час безпосереднього спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Функції та види бесід. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови.	7-й тиждень	
8-й тиждень, 4 години	Форми колективного обговорення професійних проблем	Лекція, практичне	Завдання до теми 8 <i>Обговорення питань:</i> Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія. «Мозковий штурм» як евристична форма, що активізує креативний потенціал співрозмовників під час колективного обговорення проблеми. Технології проведення «мозкового штурму».	8-й тиждень	5
9-й тиждень, 2 години	Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації	Лекція	Завдання до теми 9 <i>Обговорення питань:</i> Класифікація документів. Національний стандарт України. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Вимоги до бланків документів. Оформлювання сторінки. Вимоги до тексту документа. <u>Індивідуальна робота №1. Презентація з актуальних питань ділової комунікації юриста (на обрану здобувачем тему)</u>	9-й тиждень	15
10-й тиждень,	Найпоширеніші види документів	Лекція, практичне	Завдання до теми 10 <i>Обговорення питань:</i>	10-й тиждень	

4 години			Мовні особливості й вимоги до оформлення документів. Аналіз мовних особливостей текстів документів. Редагування документів. Самостійне оформлення текстів документів.		5
11-й тиждень, 2 години	Етикет службового листування	Лекція	Завдання до теми 11 <i>Обговорення питань:</i> Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлювання. Різні типи листів.	11-й тиждень	
12-й тиждень, 4 години	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	Лекція, практичне	Завдання до теми 12 <i>Обговорення питань:</i> Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Анотування і реферування наукових текстів. <i>Індивідуальна робота №2. Презентація з актуальних питань усної ділової комунікації (на обрану здобувачем тему)</i>	12-й тиждень	5 15
13-й тиждень, 2 години	Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	Лекція	Завдання до теми 13 <i>Обговорення питань:</i> Форми і види перекладу. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклади. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською.	13-й тиждень	
14-й тиждень, 4 години	Підсумкові заняття		Захист і колективне обговорення презентацій здобувачів (за темами індивідуальної роботи №2). <i>Модульна контрольна робота</i>	14-й тиждень	5 15

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дисципліна залікова

Оцінка результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Ділова українська мова» здійснюється за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, відповідно до критеріїв оцінювання з дисципліни, що доводяться до відома здобувачів освіти на першому занятті.

Навчальний курс складається з двох змістових модулів, останній з яких завершується отриманням заліку.

1. Оцінка здобувача розраховується зі 100 балів, з яких за:

- організаційно-навчальну роботу в аудиторії (35 балів);
- виконання самостійної роботи (20 балів);
- індивідуальну роботу (30 балів);
- контрольну роботу (15 балів).

Розподіл балів за видами роботи в рамках змістових модулів здійснюється відповідно до наведеної нижче таблиці:

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль (max 100 балів)							
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Загальна кількість балів
Організаційно-навчальна робота здобувача вищої освіти в аудиторії	Індивідуальна робота здобувача вищої освіти	Самостійна робота	Організаційно-навчальна робота здобувача вищої освіти в аудиторії	Індивідуальна робота здобувача вищої освіти	Самостійна робота	Контрольна робота	
20	15	10	15	15	10	15	100

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Робота на практичних заняттях (організаційно-навчальна): передбачено 7 практичних занять, робота на кожному з яких максимально оцінюється в 5 балів, а саме:

Високий рівень (5 б.): усна/письмова відповідь є правильною, цілісною, логічною, обґрунтованою, містить аргументацію, аналітичні міркування, демонструє критичне мислення здобувача.

Середній рівень (3-4 б.): усна/письмова відповідь є правильною, логічною, частково обґрунтованою, аналітичні міркування та аргументація є недостатніми.

Достатній рівень (2 б.): усна/письмова відповідь є частково правильною, не цілісною, фрагментарною, недостатньо аргументованою.

Низький рівень (0-1 б.): усна/письмова відповідь є неправильною або містить грубі помилки, здобувач демонструє незнання і нерозуміння навчального матеріалу, не може обґрунтувати свою думку.

2.2. Виконання індивідуальної роботи (підготування презентацій за обраною студентом темою), передбачено дві роботи на семестр (по одній у кожному модулі). Кожна робота оцінюється 15-ма балами, разом – 30 балів. Здобувачі отримують бали з розрахунку:

Критерії оцінювання	0-7	8-13	14-15
Відповідність матеріалу тематиці проєкту	Містить близький до теми матеріал, але не несе важливої інформаційної функції	Загалом відповідає пропонованій темі і є досить інформативним	Точно відповідає тематиці, містить важливу інформацію
Структурованість інформації	Важко усвідомити структуру поданої інформації	Прослідковується певна структура в розміщенні інформації	Має чітку, логічну структуру
Використання графіків, таблиць, діаграм	Графіки, таблиці і діаграми відсутні	Графіки, таблиці і діаграми наявні в роботі, але суттєво не доповнюють змісту	Графіки, таблиці і діаграми відповідають темі та розкривають його суть
Наявність посилань на використані інформаційні джерела	Немає посилань на використані джерела	Не повністю представлені інформаційні джерела, або не всі правильно оформлені	Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні.

«Читабельність» тексту, наочність	Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	Чітка побудова сторінок, розмір тексту легко сприймається
Відповідність дизайну змістові роботи, єдність стилю в оформленні різних частин презентації	Дизайн зовсім не відповідає заявленій темі, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту	Дизайн не суперечить загальному змісту	Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з темою
Уміння і навички використовувати комп'ютерні технології	Низький (початковий) рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій	Робота дає висновок про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій	Робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями

2.3. Виконання самостійної роботи:

передбачено дві самостійні роботи протягом семестру (самостійна робота №1 – есе на тему «Ділове спілкування у професійній діяльності юриста»; самостійна робота №2 – опрацювання мовних норм на прикладі фахових текстів).

Кожна самостійна робота оцінюється в 10 балів – разом 20 балів.

2.3.1. Загальні вимоги до есе: обсяг – 120-200 слів, шрифт Times New Roman, 12, інтервал – 1, абзацний відступ – 1 см; самостійно створене, оригінальне за змістом та мовним оформленням; повно, вичерпно висвітлено тему; продемонстровано фаховий підхід до розв'язання проблеми; наведено доречні аргументи, міркування підтверджені достатньою кількістю прикладів; висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези; текст оформлено естетично, з дотриманням мовних норм і технічних вимог).

Критерії оцінювання:

- дотримання технічних вимог до оформлення – 1 б.;

- дотримання структури есе (вступ, основна частина з аргументацією та авторські висновки) – 2 б.;
- розкриття теми, авторський погляд, творчий підхід – 3 б.;
- аргументованість викладу матеріалу (використання думки експертів, використання реальних кейсів, статистичних матеріалів (з посиланням на джерело) – 4 б.

2.3.2. Опрацювання мовних норм на прикладі фахових текстів.

Загальні вимоги: робота з текстом обсягом 2000 знаків, що містить помилки (орфографічні, граматичні, лексичні, пунктуаційні, стилістичні тощо).

Критерії оцінювання:

- здобувач виправив усі помилки, стилістично текст відредагований – 10 балів;
- здобувач виправив усі помилки, стилістично текст відредагований частково – 7-9 балів;
- здобувач виправив усі помилки, крім пунктуаційних, стилістично текст не відредагований – 4-6 балів;
- більшість помилок не виправлено, стилістично текст не відредагований – 0-3 бали.

2.4. Модульна контрольна робота (у вигляді тестування):

оцінюються в 15 балів:

- **Високий рівень – 13-15 б.;**
- **Середній рівень – 10-12 б.;**
- **Достатній рівень – 8-9 б.;**
- **Низький рівень – 0-7 б.**

Сума балів за всі види семестрової роботи становить підсумкову оцінку згідно з таблицею:

Схема оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	

60-66	Е		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. К., 2019.
2. І. Тетарчук, Т. Дяків. Ділова українська мова: навчальний посібник. К. Центр навчальної літератури, 2019. 156 с.
3. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців : Навчальний посібник. К. : Арій, 2018.
4. Шевчук С. В., Кабиш О. О. Практикум з українського ділового мовлення : Навчальний посібник. К. : Арій, 2009.
5. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови : Модульний курс : Навч. посіб. К. : Алерта, 2009.
6. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. – 3-тє вид., виправ. і допов. К. : Алерта, 2012.
7. Юрійчук Н. Д. Українська мова (за професійним спрямуванням). Навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Переяслав-Хмельницький (Київська обл.) : Домбровська Я. М. 2019. 138 с.

Допоміжна

1. Глушик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери : Навчальний посібник. К. : Арій, 2009.
2. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура фахової мови : Навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2017.
3. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилїстика української мови : Підручник. К. : Вища школа, 2013.
4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : Навчальний посібник. К. : Знання, 2016.
5. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика: Підручник. Затверджено МОН. За ред. А. К. Мойсієнка. К., 2013. 340 с.

6. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник для дистанційного навчання / І. С. Гонца, В. В. Розгон. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 262 с.
7. Українська мова за професійним спрямуванням / С. М. Луцак, Н. П. Литвиненко, О. Д. Турган; за ред. С. М. Луцак. К., 2017. 360 с.
8. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С. П. Бирик, І. Л. Михно, Л. О. Пустовіт, Г. М. Сюта. К. : Довіра; УНВЦ «Рідна мова», 1999.
9. Хміль Ф. І. Ділове спілкування : навчальний посібник. К. : «Академвидав», 2014.

Інформаційні ресурси:

1. https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/dilova_mova/9
2. https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2709064-osnovni-zmini-u-ravopisi-nfografika.html
3. http://litopys.org.ua/pdf/pravopys_2015.htm
4. https://pidruchniki.com/1973042038349/dokumentoznavstvo/dilova_ukrayinska_mova
5. <http://westudents.com.ua/knigi/75-ukranska-mova-za-profesynim-spryamuvannjam-shevchuk-sv.html>

Викладач

Олена АНТОНЮК

Завідувач кафедри

Людмила КОВАЛЬ

Гарант освітньої програми

Ольга ТУРЧЕНКО

Керівник спеціальності

